Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter:	Brorson, Hans Adolph
Titel:	Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956
Citation:	Brorson, Hans Adolph: ”Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956”, i Brorson, Hans Adolph: *Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956*, 1951-56, s. 478. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-brorson03grval-shoot-idm140139954645792.pdf (tilgået 26. april 2024)
Anvendt udgave:	Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956

Bibelcitater.

Også i de talrige bibelcitater er der undertiden foretaget rettelser. Kilderne til bibelstederne i Brorsons to prædikener er undersøgt i en utrykt specialeopgave af cand. mag. Ellen Holm Thomsen (f. Christensen), hvoraf i korthed kan uddrages følgende resultater: Af de ca. 200 citater, der er undersøgt, står halvdelen lige nær ved samtlige oversættelser, enten fordi Brorson citerer så frit, at hans citat ikke stemmer med nogen bibel, eller fordi oversættelserne ligger så nær ved hinanden, at de alle lige godt kan have ligget til grund for citatet. Den anden halvdel af citaterne lader sig som regel heller ikke henføre til een enkelt oversættelse, men adskiller sig dog så skarpt fra én eller flere, at proveniensen kan angives med en vis nøjagtighed. Hvis man regner den af Enewald Ewald ofl. reviderede oversættelse 1732 og alle senere1) til den yngre gruppe af kilder, og alle andre til den ældre gruppe, giver den nævnte undersøgelse flg. tal:

Brorsons citat stemmer med:	Ny Testamente			Gl. Testamente		
	Jubel-prædiken	Opst. prædiken	i alt	Jubel-prædiken	Opst. prædiken	i alt
Ældre overs.	5	16	21	8	2	10
Både ældre og yngre	20	19	39	13	6	19
Yngre overs.	9	11	20	30	20	50
	34	46	80	51	28	79

Af denne oversigt fremgår det for det første, at halvdelen af NT-citaterne kan henføres til begge grupper, medens kun ¼ af GT-citt. er ubestemmelige. Dette beror sikkert først og fremmest på, at ændringerne i de nye oversættelser af GT var mere dybtgående; men det

kan også til dels hænge sammen med det andet factum, der kan udlæses af tabellen, nemlig at de exx. der lader sig henføre til en af grupperne, i NT fordeler sig med halvdelen på hver af de to grupper, medens kun af exx. fra GT viser klar overensstemmelse med den ældre tradition. Grunden til denne iøjnefaldende forskel er formodentlig den, at NT i højere grad citeredes efter hukommelsen, dels fordi skriftet er så meget kortere, dels fordi flere skriftsteder herfra indgik i den kristelige børnelærdom. Således forstår man, at de gamle former her spiller en større rolle end i GT. Af de 31 citater fra den ældre tradition falder 13 på den lærde Resen-Svaningske tekst (1607; 1647), 16 på den mere folkelige Chr. III's bibeloversættelse, der i 1699 ff. optryktes som Hus- og Rejsebibel (H R B). I opstandelsesprædikenen er tallene: 10 på Resen-Svaning, 6 på Hus- og Rejsebibel (heraf halvdelen ikke fuldt sikre). Blandt exx. fra Resen-Svaning bemærker man adskillige citater, der inddrager randnoterne fra disse udgaver1); fra Hus- og Rejsebibel finder man kendte skriftsteder som Johs. 3.16 (134) eller steder med særlig prægnant form, fx. 2. Tim. 2.11 (159), i H R B 1738: *Døe vi med, da skulle vi lefue med: Lide vi, da skulle vi med regnere;* i 1732 ff. mere vidtløftigt: *thi dersom vi ere døde med (ham) skal vi og leve med ham. Dersom vi taale skal vi og medregnere.*

Af de ca. 70 citater fra de yngre oversættelser kan kun enkelte henføres til en bestemt af de tre hovedrevisioner: Ewalds fra 1732, Wöldikes fra 1737 og den endelige revision 1740 (5. oplag af udgaven i stor oktav)2); kun 3 citater (alle fra Jubelprædk.) kan alene stamme fra 17323), medens 17 fra Jub. og 12 fra Opst. står nærmest ved de senere revisioner; af disse 29 er 4 taget fra 1740 eller en dermed stemmende (senere) tekst, medens ingen med fuld sikkerhed kan henføres til 1737.4) I almindelighed stemmer citaterne i Brorsons ms. næsten ordret med 1740-teksten, bortset fra forkortelser og syntaktisk tilpasning til sammenhængen; men i en 20-30 af

opstandelsesprædikenens citater er der dog større eller mindre afvigelser fra samtlige oversættelser. I en del af disse har trykket en tekst, der ligger nærmere ved 1740 (eller ved 17321), uden at der dog altid er nået streng overensstemmelse, fx. *Værelses* (Svaning) > *Væsens* (1732 ff.) Hebr. 1.3 (134); *fryde os* > *frydes* Ps. 118.24 (135); *Hvo mig bekiender* > *Hvosomhelst der vil bekiende mig* Matth. 10.38 (144); jf. mindre justeringer som 145: *Regenters* tilføjet (Es. 49, 23); 164: indirekte citat ændret til direkte (Højs. 5.9); *tællet* > *talt* (Ps. 56.9); 172: *almægtige* > *ævige* (Es. 40.27 ff.). Mere interessant er det dog, at flere af rettelserne fjerner teksten fra den autoriserede oversættelse. Enkelte steder indsættes ord fra de gamle oversættelser, således i Højsang-citatet III 139: *Venneste* (H R B, Sv. osv.) for *veninde* (= 1737 = 1740), part. *-gaaen* (for *-gangen), kommen* for *kommen an;* (derimod bevares *Staae* for *Stat).* Man tør formode, at digteren i dette yndlingssted har indført de gamle former efter hukommelsen uden dog at bringe citatet i fuld overensstemmelse med traditionen før 1732. Andre steder indføres nyere former; således ændres 156 i Matth. 6.21 *liggendefæ* til *Skat,* der, så vidt jeg ser, først trænger ind i bibelen 1907.2)